

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาริชัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ทั้ง ๔ แห่ง คือ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ โดยศึกษาตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่อยู่ในวิทยาลัยครูนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๒ และเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมตามตัวแปร คือ สถานที่ตั้ง อายุของวิทยาลัย และสถานภาพของผู้ตอบ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์และนักศึกษาจากวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ทั้ง ๔ แห่ง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเป็นชั้น (Stratified Random Sampling) สุ่มอาจารย์ร้อยละ ๒๕ และนักศึกษาร้อยละ ๑๐ จากจำนวนทั้งหมด ได้จำนวนอาจารย์ ๒๔๒ คน นักศึกษา ๔๔๔ คน รวมเป็นประชากรที่ใช้ทั้งหมด ๑,๑๔๑ คน สุ่มแบบสอบถามให้ตอบและได้รับกลับคืนมา ๑,๑๑๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๔

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า มี ๕ ตัวเลือก โดยแยกออกเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนะที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู รวม ๕ ด้าน คือ

๑. สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน
๒. สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
๓. สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา
๔. สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการบริหาร
๕. สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ได้นำมาตรวจให้คะแนนดังนี้

สำหรับข้อกระทงคำถามที่มีลักษณะพึงประสงค์ (Positive)

เห็นด้วยมากที่สุด	๕	คะแนน
เห็นด้วย	๔	คะแนน
ไม่แน่ใจ	๓	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	๒	คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	๑	คะแนน

สำหรับข้อกระทงคำถามที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ (Negative)

เห็นด้วยมากที่สุด	๑	คะแนน
เห็นด้วย	๒	คะแนน
ไม่แน่ใจ	๓	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	๔	คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	๕	คะแนน

เมื่อตรวจให้คะแนนแล้ว นำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ของศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอเป็นตาราง แผนภูมิ และความเรียง ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สำหรับข้อกระทงคำถามที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ ที่ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการอภิปรายผลได้เปลี่ยนแปลงให้เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- ข้อ ๒. อาจารย์เข้าสอนสม่ำเสมอ
- ข้อ ๔. มีการเรียนการสอนตาม เวลาและสถานที่ตามตารางสอนกำหนด
- ข้อ ๓๑. นักศึกษาเลือกวิชาเรียนตามที่ตนเองชอบ
- ข้อ ๓๓. นักศึกษาชอบทำงาน เป็นกลุ่ม
- ข้อ ๓๕. นักศึกษาช่วยเหลือกัน เป็นอย่างดีในการทำงาน เป็นกลุ่ม
- ข้อ ๕๗. การ เน้นงานวิชาการของวิทยาลัย
- ข้อ ๖๔. หนังสือที่จะใช้ค้นคว้าในห้องสมุด
- ข้อ ๖๘. ห้องเรียน เจียบสงบเหมาะแก่การเรียนการสอน
- ข้อ ๗๘. ที่นั่งรับประทานอาหารของนักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ในวิทยาลัยครู ในภาคเหนือทั้ง ๘ แห่ง ผู้วิจัยได้สรุปเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวหรือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สอง วิเคราะห์ทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง ๘ แห่ง การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือ เป็นรายด้าน ทั้งแต่ละวิทยาลัยและรวมทั้งภาค ๘ แห่ง ตอนที่สอง แสดงคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษาเป็นรายด้าน ทั้งแต่ละวิทยาลัยและรวมทั้งภาค ๘ แห่ง โดยการใช้ตาราง และกราฟแท่ง ส่วนที่สาม เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ตามตัวแปรสถานที่ตั้ง อายุของวิทยาลัย และสถานภาพของผู้ตอบ การวิเคราะห์ในส่วนนี้แบ่งเป็น ๘ ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่ ตอนที่สอง เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง ตอนที่สาม เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่ ตอนที่สี่ เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง ตอนที่ห้า เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในวิทยาลัยครูเก่า ตอนที่หก เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในวิทยาลัยครูใหม่ ตอนที่เจ็ด เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในวิทยาลัยครูในเมือง ตอนที่แปด เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในวิทยาลัยครูนอกเมือง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นอาจารย์ชาย ๑๒๐ คน อาจารย์หญิง ๑๑๔ คน รวม ๒๓๔ คน เป็นนักศึกษาชาย ๓๔๐ คน นักศึกษาหญิง ๔๓๖ คน รวม ๘๗๖ คน รวมทั้งหมด ๑,๑๑๐ คน
๒. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี รองลงมาเป็นอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี วุฒิของอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นปริญญาโท รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานในวิทยาลัยครูมากกว่า ๑๐ ปีมากที่สุด รองลงมา มีประสบการณ์ ๗ - ๙ ปี และ ๔ - ๖ ปี ตามลำดับ

๓. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๒๑ ปี รองลงมา มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๑๙ ปี เป็นนักศึกษาระดับป.กศ.ชั้นสูงปีที่ ๑ มากที่สุด รองลงไปเป็นระดับชั้นป.กศ.ชั้นสูงปีที่ ๒ ปริญญาตรีปีที่ ๓ และ ๔ ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาพักอยู่ในหอพักของเอกชน และหอพักของวิทยาลัย ตามลำดับ

ส่วนที่ ๒ วิเคราะห์ทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือ

บรรยากาศด้านการเรียนการสอน

ตอนที่ ๑ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๘ แห่ง ของอาจารย์ (๓.๔๔) ต่ำกว่าของนักศึกษา (๓.๕๖) คะแนนเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์ วิทยาลัยครูนครสวรรค์สูงที่สุด (๓.๖๑) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๓.๐๙) ของนักศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงที่สุด (๓.๗๔) วิทยาลัยครูกำแพงเพชรต่ำที่สุด (๓.๓๔)

ตอนที่ ๒ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม (๓.๔๐, ๓.๔๑) ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูลำปาง (๓.๐๙, ๓.๕๑)

* ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

ตอนที่ ๑ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๘ แห่ง ของอาจารย์ (๓.๑๑) ต่ำกว่าของนักศึกษา (๓.๑๒) คะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงที่สุด (๓.๒๗) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๘๐) ของนักศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงที่สุด (๓.๔๔) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๔๗)

ตอนที่ ๒ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาเท่ากัน คือ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ (๓.๑๓) ต่างกันมากที่สุดคือ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ (๑.๒๗, ๓.๔๔) กับวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๘๐, ๒.๔๗)

ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ตอนที่ ๑ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๘ แห่งของอาจารย์ (๓.๑๖) สูงกว่าของนักศึกษา (๓.๑๔) คะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงที่สุด (๓.๔๒) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๗๒) ของนักศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่กับวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงที่สุด (๓.๔๕) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๘๓)

ตอนที่ ๒ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ (๓.๒๗, ๓.๒๕) ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเชียงราย (๓.๑๙, ๓.๕๕)

ด้านการบริหาร

ตอนที่ ๑ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๘ แห่งของอาจารย์ (๓.๐๙) ต่ำกว่าของนักศึกษา (๓.๑๙) คะแนนเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่สูงสุด (๓.๕๐) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๕๔) ของนักศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงสุด (๓.๕๓) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๘๘)

ตอนที่ ๒ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร (๓.๐๕, ๓.๐๔) ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเชียงราย (๓.๐๑, ๓.๕๕)

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ ๑ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๘ แห่งของอาจารย์ (๓.๓๕) สูงกว่าของนักศึกษา (๓.๒๘) คะแนนเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่สูงสุด (๓.๖๗) วิทยาลัยครูลำปางต่ำที่สุด (๒.๘๖) ของนักศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์สูงสุด (๓.๖๓) วิทยาลัยครูกำแพงเพชรต่ำที่สุด (๒.๘๓)

ตอนที่ ๒ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ (๓.๓๒, ๓.๓๑) ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ (๓.๖๗, ๓.๓๒)

ส่วนที่ ๓ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อม

วิทยาลัยครูในภาคเหนือ ตามตัวแปรสถานที่ตั้ง อายุของวิทยาลัย และสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ ๑ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่

ตามทัศนะของอาจารย์

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จึงสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๓ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร และด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ที่เหลืออีก ๑ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๒ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง
ตามทัศนะของอาจารย์

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง ๕ ด้าน

ตอนที่ ๓ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่
ตามทัศนะของนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๔ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง
ตามทัศนะของนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๕ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่า ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ที่เหลืออีก ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๖ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จึงสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๒ ด้าน คือ บรรยากาศคณาจารย์การเรียนการสอนและด้านการบริหาร ที่เหลืออีก ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๗ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๘ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ด้าน คือ ด้านการบริหาร ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

๑. สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนอาจารย์ทั้งหมด ๒๓๔ คน เป็นอาจารย์ชาย ๑๒๐ คน (๕๑.๒๘%) อาจารย์หญิง ๑๑๔ คน (๔๘.๗๒%) ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันมาก และอาจารย์ในแต่ละวิทยาลัยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมาก (๙๖.๖๙%) อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี มี ๙๖ คน (๔๑.๐๓%) รองลงไปเป็น ๒๖ - ๓๐ ปี มี ๔๕ คน (๒๐.๕๔%) และ ๓๖ - ๔๐ ปี มี ๔๗ คน (๒๐.๐๘%) นับว่าเป็นวัยที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นอย่างมาก และยังอยู่ในวัยที่พร้อมที่จะทำงาน ทางด้านวุฒิของอาจารย์ เป็นปริญญาโทมากที่สุด จำนวน ๑๒๑ คน (๕๑.๗๑%) รองลงไปเป็นปริญญาตรี ๑๐๖ คน (๔๕.๓๐%) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ด้านประสบการณ์ในการทำงานในวิทยาลัยครู อาจารย์ที่มีประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี มีมากที่สุด จำนวน ๗๐ คน (๒๙.๙๒%) รองลงไป

เป็น ๗ - ๘ ปี มี ๖๑ คน (๒๖.๐๗%) และ ๔ - ๖ ปี มี ๕๕ คน (๒๓.๕๐%) จากสถานภาพของอาจารย์ดังกล่าว นับว่าวิทยาลัยครูมีอาจารย์ที่เต็มไปด้วยความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงาน มีความตื่นตัว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของวิทยาลัยครู ตามหลักการและเหตุผลในหลักสูตรการฝึกหัดครู ของสภาการฝึกหัดครู กล่าววว่า

ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๗ วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ซึ่งเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนถึงระดับปริญญา ประกอบกับเป็นระยะที่มีการปรับปรุงการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งรวมทั้งการฝึกหัดครูด้วย ดังนั้นในปีการศึกษา ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘ กรมการฝึกหัดครูจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู โดยมุ่งคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่าง การพัฒนาการฝึกหัดครู การพัฒนาการศึกษาโดยทั่วไป และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้โดยพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหลักประกอบด้วย หลักสูตรการฝึกหัดครู ของสภาการฝึกหัดครู มุ่งผลิตครูที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ ในอันที่จะเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคม และสามารถนำความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน มาพัฒนาการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้โดยให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และภาวะจำกัดของประเทศ^๑

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูมาตรา ๕ ยังกล่าวด้วยว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม"^๒ บุคลากรของสถาบันฝึกหัดครู จึงมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และมีความสนใจในงานวิจัยกันมากขึ้น

สำหรับทางด้านนักศึกษา มีจำนวนทั้งหมด ๔๗๖ คน เป็นนักศึกษาชาย ๓๕๐ คน (๓๘.๘๑%) นักศึกษาหญิง ๕๓๖ คน (๖๑.๑๙%) นักศึกษาทั้งหมดได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี (๘๒.๓๐%) นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๒๑ ปี มี ๔๓๐ คน (๔๘.๐๘%) รองลงไปเป็น ๑๘ - ๑๙ ปี มี ๒๔๑ คน (๒๗.๕๑%) และ ๒๒ - ๒๓ ปี มี ๔๕ คน (๑๑.๑๙%)

^๑หลักสูตรการฝึกหัดครู, สภาการฝึกหัดครู. พุทธศักราช ๒๕๑๘.

^๒"พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช ๒๕๑๘," ราชกิจจานุเบกษา... หน้า ๒๔.

จากอายุของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม นับว่ายังอยู่ในวัยรุ่นอยู่ระหว่างครึ่งผู้ใหญ่ครึ่งเด็กและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ในจำนวนนักศึกษาทั้งหมดนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูงปีที่ ๑ มากที่สุด มี ๔๒๓ คน (๔๘.๒๔%) รองลงไปเป็นชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูงปีที่ ๒ มี ๓๐๔ คน (๓๔.๗๐%) ที่เหลือเป็นระดับปริญญาตรี ๑๔๕ คน (๑๗.๐๖%) ที่เป็นดังนี้เพราะว่า ในวิทยาลัยครูบางแห่งยังไม่มีนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และบางแห่งยังมีจำนวนน้อย จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในระดับปริญญาตรีจำนวนน้อยด้วย ในด้านที่พักอาศัยของนักศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พักอยู่กับบิดามารดา มี ๒๕๓ คน (๓๓.๔๔%) รองลงไปพักอยู่ในหอพัก เอกชน มี ๑๗๘ คน (๒๐.๓๒%) และพักอยู่ในหอพักของวิทยาลัย มี ๑๗๕ คน (๑๘.๘๘%) ที่เหลือพักตามบ้านญาติ บ้านเช่าและวัด

๒. ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษามีต่อสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูในภาคเหนือ

บรรยายภาคด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษามีต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือรวมทั้ง ๘ แห่ง ใกล้เคียงกัน (อาจารย์ ๓.๔๔, นักศึกษา ๓.๔๖) และอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ในแต่ละวิทยาลัย วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษใกล้เคียงกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๔๐, นักศึกษา ๓.๔๑) วิทยาลัยครูลำปางต่างกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๐๙, นักศึกษา ๓.๔๑) ในกลุ่มของอาจารย์ด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๘ วิทยาลัยแล้ว วิทยาลัยครูกำแพงเพชรและวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๔๔, วิทยาลัยครูกำแพงเพชร และวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ๓.๔๐) วิทยาลัยครูลำปางต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๔๔, วิทยาลัยครูลำปาง ๓.๐๙) ในกลุ่มของนักศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๔๖, วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ๓.๔๗) วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๔๖, วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ ๓.๗๔) ในกลุ่มของอาจารย์ วิทยาลัยครูนครสวรรค์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๖๑) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๓.๐๙) ในกลุ่มของนักศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๗๔) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูกำแพงเพชร (๓.๓๔)

จากคะแนนเฉลี่ยของสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับบรรยายภาคด้านการเรียนการสอน ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งและรวมทั้ง ๘ แห่ง ไม่มีข้อกระทงใดที่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ แสดงว่า

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง ๘ แห่ง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง วิทยาลัยครูทุกแห่งมีการตื่นตัวในด้านการเรียนการสอนค่อนข้างสูง หากจะพิจารณาถึงรายละเอียดของข้อกระทงคำถามในตำนานนี้แล้ว ส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ นอกจากการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ (ข้อ ๒๕, ของอาจารย์ ๒.๕๑ ของนักศึกษา ๒.๕๗) ยกเว้นวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์เท่านั้น แสดงว่าวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ อาจจะไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของอาจารย์ นับว่าเป็นข้อบกพร่องอย่างยิ่ง เพราะการที่ให้นักศึกษาได้ประเมินผลการสอนของอาจารย์ จะทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อเสียต่าง ๆ อาจารย์จะได้หาวิธีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น การสอนในโอกาสต่อไปจะดีขึ้นด้วย ทั้งยังเป็นการเสริมสร้าง พัฒนา กระบวนการและวิธีการ ที่เกี่ยวกับการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ อีกเรื่องหนึ่งก็คือ ความกระตือรือร้นในการเรียนของนักศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ทั้งของอาจารย์และนักศึกษาไม่ถึง ๓.๐๐ (ข้อ ๒๔, ของอาจารย์ ๒.๕๔, ของนักศึกษา ๒.๕๕) แต่ก็ยังสูงกว่าเรื่อง การประเมินผลการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยที่มีคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ต่ำกว่า ๓.๐๐ คือ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ในด้านนักศึกษา คือ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะเนื่องจากสภาพแวดล้อมหลายอย่าง เช่น บรรยากาศโดยทั่วไป อาจารย์ผู้สอน และผู้เรียนก็น่าจะมีส่วนร่วมอยู่ด้วย หากจะพิจารณาถึงรายละเอียดของข้อกระทงแล้ว พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำโดยส่วนรวม ได้แก่ การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนของอาจารย์ (ข้อ ๔) นักศึกษาชอบอภิปรายในชั้นเรียนมากกว่าฟังคำบรรยาย (ข้อ ๑๔) บรรยากาศการเรียนของนักศึกษาเต็มไปด้วยความกระตือรือร้น (ข้อ ๒๔) และการประเมินผลการสอนของอาจารย์ (ข้อ ๒๕)

ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือรวมทั้ง ๘ แห่ง ใกล้เคียงกัน (อาจารย์ ๓.๑๑, นักศึกษา ๓.๑๒) แต่ก็ยังไม่สูงเท่าที่ควร ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน (๓.๑๓) ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ (อาจารย์ ๓.๒๗, นักศึกษา ๓.๔๔) และวิทยาลัยครู

ลำปาง (อาจารย์ ๒.๘๐, นักศึกษา ๒.๕๗) ในกลุ่มของอาจารย์ด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๔ วิทยาลัยแล้ว วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครู เชียงราย และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๑, วิทยาลัยครูกำแพงเพชร, วิทยาลัยครู เชียงราย และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ เท่ากัน คือ ๓.๑๓) วิทยาลัยครูลำปางมีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๑, วิทยาลัยครูลำปาง ๒.๘๐) ในกลุ่มของนักศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๒, วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ๓.๑๓) วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๒, วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ ๓.๔๔) ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๒๗) ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๘๐) ของนักศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๔๔) ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูกำแพงเพชรกับวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๕๗)

จากคะแนนเฉลี่ยด้านความสัมพันธ์ในกลุ่ม เพื่อน ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งและรวมทั้ง ๔ แห่ง วิทยาลัยครูลำปาง คะแนนเฉลี่ยทั้งของอาจารย์และนักศึกษาค่ากว่า ๓.๐๐ (อาจารย์ ๒.๘๐, นักศึกษา ๒.๕๗) และวิทยาลัยครูกำแพงเพชร ในด้านนักศึกษาต่ำกว่า ๓.๐๐ (๒.๕๗) แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่ม เพื่อน ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือส่วนใหญ่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง ถึงแม้ว่าวิทยาลัยครูลำปางกับวิทยาลัยครูกำแพงเพชร จะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ แต่ก็ไม่ต่ำมาก หากจะพิจารณาถึงรายละเอียดของข้อกระทงคำถามในด้านนี้แล้ว จะพบว่า ข้อกระทงส่วนใหญ่จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ๓.๐๐ คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง ๓.๐๐ ของอาจารย์และนักศึกษารวมทุกวิทยาลัย คือ นักศึกษาเลือกวิชาเรียนตามที่ตนชอบ (ข้อ ๓๑, ของอาจารย์ ๒.๘๒, ของนักศึกษา ๒.๕๓) นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม (ข้อ ๓๓, ของอาจารย์ ๒.๘๒, ของนักศึกษา ๒.๗๔) และนักศึกษาช่วยเหลือกัน เป็นอย่างดีในการทำงานเป็นกลุ่ม (ข้อ ๓๔, ของอาจารย์ ๒.๖๖, ของนักศึกษา ๒.๓๑) แสดงว่าวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในภาคเหนือ นักศึกษามักจะเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ตามเพื่อน แต่ไม่ชอบการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบน้อยลงเมื่อรวมกลุ่มกัน ซึ่งทั้งนี้อาจ เป็นเพราะการไม่รู้จักแบ่งงานกันทำ อาจขาดผู้นำกลุ่ม อาจารย์ผู้สอน เมื่อได้มอบงานให้นักศึกษาทำ เป็นกลุ่ม สามารถช่วยแนะนำในด้านนี้ได้ โดยให้แต่ละกลุ่ม เลือกหัวหน้า ผู้ช่วย และเลขานุการประจำกลุ่ม พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการทำ

เนนการด้วย การแบ่งงานเป็นข้อย่อย ๆ เพื่อหาผู้รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง จะช่วยได้ในเรื่องนี้

ด้านกิจกรรมนักศึกษา จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือรวมทั้ง ๘ แห่ง ใกล้เคียงกัน (อาจารย์ ๓.๑๖, นักศึกษา ๓.๑๔) แต่ก็ยังไม่สูงเท่าที่ควร ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง วิทยาลัยครูนครสวรรค์ ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาใกล้เคียงกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๒๗, นักศึกษา ๓.๒๕) วิทยาลัยครูเชียงรายต่างกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๑๔, นักศึกษา ๓.๕๕) ในกลุ่มของอาจารย์ด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๘ วิทยาลัยแล้ว วิทยาลัยครูเชียงรายใกล้เคียงมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๖, วิทยาลัยครูเชียงราย ๓.๑๔) วิทยาลัยครูลำปางต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๖, วิทยาลัยครูลำปาง ๒.๗๒) ในกลุ่มของนักศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๔, วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ๓.๑๑) ที่ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ และวิทยาลัยครูลำปาง (รวมทั้งภาค ๓.๑๔, วิทยาลัยครูเชียงราย ๓.๕๕, วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ ๓.๕๕, วิทยาลัยครูลำปาง ๒.๘๓) ในกลุ่มของอาจารย์ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๕๒) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๗๒) ในกลุ่มของนักศึกษา ในวิทยาลัยครูเชียงรายกับวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๕๕) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๘๓)

จากคะแนนเฉลี่ยด้านกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งและรวมทั้ง ๘ แห่ง วิทยาลัยครูกำแพงเพชร (อาจารย์ ๒.๘๖, นักศึกษา ๒.๘๗) กับวิทยาลัยครูลำปาง (อาจารย์ ๒.๗๒, นักศึกษา ๒.๘๓) คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาของทั้ง ๒ วิทยาลัย ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาใกล้เคียงกัน ซึ่งจะต้องมีข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ส่วนในวิทยาลัยครูอื่นสูงกว่า ๓.๐๐ แต่ก็ไม่มากนัก สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลางเล็กน้อย หากจะพิจารณาถึงรายละเอียดของข้อกระทงคำถามในด้านนี้แล้ว จะพบว่า ข้อกระทงส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยเกิน ๓.๐๐ คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง ๓.๐๐ ของอาจารย์และนักศึกษารวมทุกวิทยาลัย คือ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม (ข้อ ๔๕, ของอาจารย์ ๒.๘๒, ของนักศึกษา ๒.๘๔) การเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวิชาการ (ข้อ ๔๖, ของอาจารย์ ๒.๕๑, ของนักศึกษา ๒.๕๔) และการประเมินผลการจัดกิจกรรม (ข้อ ๕๐, ของอาจารย์ ๒.๗๗, ของนักศึกษา ๒.๕๔) แสดงว่า

วิทยาลัยครูต่าง ๆ ในภาคเหนือยังขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรม นักศึกษาไม่ค่อยสนใจกิจกรรมทางด้านวิชาการ และการจัดกิจกรรมยังขาดการประเมินผลงาน วิทยาลัยครูจึงต้องมีบทบาทที่สำคัญในการวางนโยบายและให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม การชี้แจงให้อาจารย์และนักศึกษาได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี จะช่วยทำให้สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาดีขึ้น

ด้านการบริหาร จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือรวมทั้ง ๘ แห่ง (อาจารย์ ๓.๐๘, นักศึกษา ๓.๑๔) ต่างกัน แต่คะแนนเฉลี่ยก็ยังไม่สูงเท่าที่ควร ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง วิทยาลัยครูกำแพงเพชรทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาใกล้เคียงกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๐๔, นักศึกษา ๓.๐๘) วิทยาลัยครูเชียงรายมีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๐๑, นักศึกษา ๓.๔๕) ในกลุ่มของอาจารย์ด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๘ วิทยาลัยแล้ว วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๐๘, วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ๓.๑๑) วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๐๘, วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ๓.๔๐) ในกลุ่มของนักศึกษา วิทยาลัยครูนครสวรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๘, วิทยาลัยครูนครสวรรค์ ๓.๒๒) วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๑๘, วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ ๓.๕๓) ในกลุ่มของอาจารย์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๔๘) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๔๘) ในกลุ่มของนักศึกษา ในวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๕๓) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๔๘)

จากคะแนนเฉลี่ยด้านการบริหารของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง และรวมทั้ง ๘ แห่ง วิทยาลัยครูลำปางมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ ทั้งของอาจารย์และของนักศึกษา (อาจารย์ ๒.๔๘, นักศึกษา ๒.๘๘) ส่วนวิทยาลัยครูพิษณุโลก คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ (๒.๘๘) เฉพาะกลุ่มของอาจารย์เท่านั้น นอกนั้นสูงกว่า ๓.๐๐ แสดงว่า สภาพแวดล้อมในด้านการบริหารของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง หากจะพิจารณารายละเอียดของข้อกระทงคำถามในด้านนี้ ส่วนใหญ่จะมีคะแนนเฉลี่ยเกิน ๓.๐๐ คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่า ๓.๐๐ ของอาจารย์และนักศึกษารวมทุกวิทยาลัย คือ ข้อ ๕๕ (อาจารย์ ๒.๘๘, นักศึกษา ๒.๘๗) และข้อ ๖๔

(อาจารย์ ๒.๔๓, นักศึกษา ๒.๔๔) เรื่องเหล่านี้ได้แก่ วิทยาลัยลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดระเบียบโดยเคร่งครัด และหนังสือที่จะใช้ค้นคว้าในห้องสมุดของวิทยาลัย แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารยังไม่เคร่งครัดในการลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดระเบียบมากนัก มีการอนุโลมบ้าง แต่ก็คาดว่าคงจะเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรงมากนัก ส่วนเรื่องหนังสือในห้องสมุดมีน้อยนั้น อาจเป็นเพราะว่าเดิมวิทยาลัยครูยังไม่มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี เมื่อมาขยายการสอนไปถึงระดับปริญญาตรี จึงทำให้การสรรหาหนังสือต่าง ๆ ได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของอาจารย์กับนักศึกษา อีกสาเหตุหนึ่ง อาจเนื่องมาจากงบประมาณในแต่ละปีมีจำกัดด้วย ซึ่งปัญหานี้อาจแก้ได้โดยการเพิ่มงบประมาณในค่านี้นี้ให้มากขึ้น สนับสนุนให้อาจารย์ในวิทยาลัยได้ทำการเขียนตำราเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้นเป็นพิเศษ

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก จากผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของวิทยาลัยครูในภาคเหนือรวมทั้ง ๘ แห่ง (อาจารย์ ๓.๓๔, นักศึกษา ๓.๒๔) ต่างกันเพียงเล็กน้อย แต่ก็อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ใกล้เคียงกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๓๒, นักศึกษา ๓.๓๑) วิทยาลัยครูเชียงใหม่ต่างกันมากที่สุด (อาจารย์ ๓.๖๗, นักศึกษา ๓.๓๒) ในกลุ่มของอาจารย์ด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๘ วิทยาลัยแล้ว วิทยาลัยครูเชียงราย มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๓๔, วิทยาลัยครูเชียงราย ๓.๓๖) วิทยาลัยครูลำปาง มีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๓๕, วิทยาลัยครูลำปาง ๒.๕๖) ในกลุ่มของนักศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๒๔, วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ๓.๓๑) วิทยาลัยครูกำแพงเพชร มีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมากที่สุด (รวมทั้งภาค ๓.๒๘, วิทยาลัยครูกำแพงเพชร ๒.๔๓) ในกลุ่มของอาจารย์ ในวิทยาลัยครูเชียงใหม่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๖๗) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูลำปาง (๒.๕๖) ในกลุ่มของนักศึกษา ในวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (๓.๖๓) คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเป็นวิทยาลัยครูกำแพงเพชร (๒.๔๓)

จากคะแนนเฉลี่ยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งและรวมทั้ง ๘ แห่ง วิทยาลัยครูกำแพงเพชรคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา (๒.๘๓) วิทยาลัยครูลำปางคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ (๒.๘๖) ต่ำกว่า ๓.๐๐ แสดงว่า ส่วนใหญ่แล้วสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง ๘ แห่ง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง หากจะพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อกระทงคำถามในด้านนี้ ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยเกิน ๓.๐๐ คะแนนเฉลี่ยไม่เกิน ๓.๐๐ ของอาจารย์และนักศึกษารวมทุกวิทยาลัย คือ เครื่องมือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการ (ข้อ ๓๔, ของอาจารย์ ๒.๘๖, ของนักศึกษา ๒.๘๒) ที่ทำงานนอกห้องเรียน (ข้อ ๓๗, ของอาจารย์ ๒.๗๔, ของนักศึกษา ๒.๖๔) โรงอาหารถูกสุขลักษณะ (ข้อ ๓๘, ของอาจารย์ ๒.๘๑, ของนักศึกษา ๒.๘๔) และบริการด้านเอกสารการพิมพ์ (ข้อ ๔๔, ของอาจารย์ ๒.๘๘, ของนักศึกษา ๒.๘๗) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยครูในภาคเหนือยังขาดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อยู่บ้าง โดยเฉพาะที่ทำงานนอกห้องเรียนมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ นักศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีจำนวนมากพอสมควรและไม่ได้เรียนทุกชั่วโมง ในช่วงเวลาที่ว่างจึงมีความต้องการที่จะนั่งทำงานนอกห้องเรียนบ้าง ในห้องสมุดอาจไม่เพียงพอ การจัดสถานที่นั่งนอกห้องเรียน อาจเป็นได้ศูนย์อาคาร ใต้ร่มไม้ ฯลฯ ให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา นอกจากจะใช้ในการทำงานแล้ว นักศึกษายังใช้นั่งพักผ่อนได้อีกด้วย และเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สังสรรค์กัน อันเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีต่อกัน มิฉะนั้น นักศึกษาอาจจะออกไปนอกบริเวณวิทยาลัย หรือไปเฝ้าสุมนในสถานที่อันไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ วิทยาลัยครูต่าง ๆ ควรจะได้มองเห็นถึงความจำเป็นและสำคัญในเรื่องนี้ด้วย

จากปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากแต่เดิมนั้น วิทยาลัยครูยังไม่ขยายตัวรวดเร็วเช่นนี้ ทั้งอาคารและพื้นที่ รวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ก็มีอย่างเพียงพอ เมื่อมีการขยายการรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น การก่อสร้างอาคารก็ต้องตามมา แต่การหาบริเวณพื้นที่เพื่อขยายออกไปทำได้ยาก จึงทำให้เกิดปัญหาโดยเฉพาะวิทยาลัยครูเก่า อีกประการหนึ่ง การขยายระดับการสอนถึงระดับปริญญาตรี ความก้าวหน้าทางด้านวิชาการต้องมีมากขึ้น หนังสือ ตำรา ที่จะต้องใช้ค้นคว้าต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง วิทยาลัยครูจึงจำเป็นต้องพิจารณาในเรื่องนี้ให้มาก

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

๓.๑ สมมุติฐานข้อ ๑ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของอาจารย์

จากการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จึงสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๓ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร และด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ที่เหลืออีก ๑ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๑ - ๒๖ นั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง รวมทั้งคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่า (๓.๕๑) กับวิทยาลัยครูใหม่ (๓.๓๐) จึงทำให้ทัศนะของอาจารย์ของวิทยาลัยครูทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน ข้อที่แตกต่างกันมาก คือ มีการเรียนการสอนตามเวลาและสถานที่ตามตารางสอนกำหนด (ข้อ ๔) นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (ข้อ ๑๘) และอาจารย์เข้าสอนสม่ำเสมอ (ข้อ ๒) เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในด้านนี้แล้ว จะพบว่า คะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ แสดงว่าสภาพแวดล้อมในด้านนี้ ทั้งวิทยาลัยครูเก่าและวิทยาลัยครูใหม่ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง มีบางข้อที่คะแนนเฉลี่ยสูงมาก คือ การแจ้งกำหนดการสอบล่วงหน้า (ข้อ ๑๔, วิทยาลัยครูเก่า ๔.๒๒, วิทยาลัยครูใหม่ ๔.๐๖) และในแต่ละข้อ คะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่าจะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูใหม่เป็นส่วนใหญ่ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยครูเก่าเปิดทำการสอนมานานกว่า ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนจึงมีมากกว่า

ด้านการบริหาร ในข้อกระทงคำถามที่ ๕๑ - ๖๔ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง และคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่าส่วนใหญ่จะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูใหม่ ข้อที่แตกต่างกันมาก คือ การจัดบริการของห้องสมุด (ข้อ ๖๒) และห้องสมุดมีหนังสือที่ตรงกับเนื้อหาวิชา (ข้อ ๖๓) คะแนนเฉลี่ยในวิทยาลัยครูเก่าแต่ละข้อส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ ในวิทยาลัยครูใหม่มีสูงกว่า ๓.๐๐ บ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความพร้อมในวิทยาลัยครูเก่ามีมากกว่า

การจัดการด้านบริหารด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องหนังสือในห้องสมุด ย่อมมีมากกว่า

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในข้อกระทงคำถาม ๖๕ - ๘๖

ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง คะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูใหม่ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ อาคารต่าง ๆ ตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสม (ข้อ ๖๕) อาคารต่าง ๆ มีทางเดินติดต่อกันได้สะดวก (ข้อ ๖๗) และการจำหน่ายอาหารภายในวิทยาลัย (ข้อ ๘๐) ในวิทยาลัยครูเก่า ส่วนมากจะมีเนื้อที่จำกัด การก่อสร้างอาคารต่าง ๆ มักจะสร้างใกล้กัน จึงทำให้การติดต่อระหว่างอาคารสะดวกขึ้น วิทยาลัยครูใหม่มีเนื้อที่กว้างกว่ามาก การจัดวางผังในการดำเนินการก่อสร้างบางที่ไม่เหมาะสม บางครั้งอยู่ที่ความต้องการของฝ่ายบริหาร และอาจไม่ได้คำนึงถึงเรื่องความสะดวกในการติดต่อ คำนึงแต่ด้านความสวยงามเป็นหลัก จึงทำให้เกิดปัญหาได้ อย่างไรก็ดี ส่วนใหญ่ทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัยครูใหม่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง

ด้านกิจกรรมนักศึกษา ในข้อกระทงคำถาม ๓๔ - ๕๐ ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง

คะแนนเฉลี่ยในวิทยาลัยครูเก่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในวิทยาลัยครูใหม่ ส่วนใหญ่คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ๓.๐๐ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมนักศึกษา (ข้อ ๓๔) และนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม (ข้อ ๔๕) วิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง ๘ แห่ง ต่างก็ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดกิจกรรมของนักศึกษาเป็นอย่างดี เพื่อให้เป็นไปตามวิถีทางของประชาธิปไตย พิจารณาได้จากคะแนนเฉลี่ยในข้อ ๓๔ ซึ่งมีค่าสูงสุดทั้งวิทยาลัยครูเก่า (๔.๐๗) และวิทยาลัยครูใหม่ (๓.๖๓) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความร่วมมือของอาจารย์และนักศึกษาในกิจกรรมต่าง ๆ มีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ที่จะต้องชักจูง ชี้นำให้เห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นมีผลดีอย่างไร เพื่อให้ทั้งอาจารย์และนักศึกษาได้เข้ามาร่วมอย่างพร้อมเพรียงกัน

ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ในข้อกระทงคำถาม ๒๗ - ๓๔ ส่วนใหญ่จะไม่

แตกต่างกัน จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยรวมไม่แตกต่างกันไปด้วย ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัยครูทั้งสองกลุ่มคล้ายกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยครูจะเก่าหรือใหม่ก็ตาม สภาพของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา มีระยะเวลาที่อยู่ในวิทยาลัยเท่ากัน เพราะใช้หลักสูตรเดียวกัน ความสัมพันธ์ใน

ด้านต่าง ๆ นักศึกษาจะอยู่ที่ใดก็สามารถจะสร้างให้เกิดขึ้นได้ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ดูรายละเอียดตารางที่ ๔๖ - ๕๐ หน้า ๑๖๕ ในภาคผนวก ง

๓.๒ สมมุติฐานข้อ ๒ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของอาจารย์

จากการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของอาจารย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของข้อกระทงคำถาม ๑ - ๔๖ แล้วจะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูทั้งสองกลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง บางข้อมีความแตกต่างกันมาก บางข้อมีความแตกต่างกันน้อย เมื่อหาคะแนนเฉลี่ยรวมแล้ว จึงทำให้ไม่แตกต่างกันมาก นอกจากนี้ทำให้ทราบว่า วิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตามทัศนะของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงสร้างและรูปแบบต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู ไม่ว่าจะสร้างอยู่ที่ใดก็ตาม จะมีลักษณะเป็นแบบเดียวกัน นโยบายหลักก็เป็นของกรมการฝึกหัดครู อธิการรับไปจากกรมการฝึกหัดครู หลักสูตรใช้แบบเดียวกัน โปรแกรมการศึกษาคล้ายกัน อาคารต่าง ๆ เหมือนกัน เป็นส่วนมาก เค็ดำโครงสร้างของการบริหารก็มีรูปแบบเดียวกัน จะต่างกันก็คือสถานที่ตั้ง ซึ่งไม่มีผลทำให้สภาพแวดล้อมอื่น ๆ ต่างกัน ดูรายละเอียดตารางที่ ๔๑ - ๕๕ หน้า ๑๗๒ ในภาคผนวก ง

๓.๓ สมมุติฐานข้อ ๓ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของนักศึกษา

จากการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๑ - ๒๖ นั้นพบว่า ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (ข้อ ๑๐) นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้น

เรียน (ข้อ ๑๔) และความยุติธรรมในการให้คะแนนของอาจารย์ (ข้อ ๑๓) คะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ และคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่าจะต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูใหม่ แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในด้านนี้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง และในวิทยาลัยครูใหม่ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน มีลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าวิทยาลัยครูเก่า ซึ่งเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับทัศนะของอาจารย์ในสมมุติฐานข้อ ๑ อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันในขณะนั้น เท่านั้น แต่ผู้บริหารก็ควรจะได้นำเอาข้อเปรียบเทียบเหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการบริหารงานต่อไป

ส่วนอีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน เพราะคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกันมาก เป็นที่น่าสังเกตว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันโดยมีทั้งสูงมากและต่ำมาก แต่เมื่อเฉลี่ยรวมแล้วไม่แตกต่างกัน ขูรายละเอียดตารางที่ ๕๖ - ๖๐ หน้า ๑๗๔ ในภาคผนวก ง

๓.๔ สมมุติฐานข้อ ๔ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของนักศึกษา

จากการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๑ - ๒๖ นั้นพบว่า ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยส่วนมากสูงกว่า ๓.๐๐ สภาพแวดล้อมในด้านนี้ของวิทยาลัยครูทั้งสองกลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง มีบางข้อที่คะแนนเฉลี่ยสูงมาก เช่น อาจารย์ชี้แจงขอบข่ายเนื้อหาวิชาในช่วงแรกของการสอน (ข้อ ๔, วิทยาลัยครูในเมือง ๔.๓๑, วิทยาลัยครูนอกเมือง ๔.๔๓) คะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูในเมืองส่วนใหญ่ จะต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของวิทยาลัยครูนอกเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูนอกเมือง มีลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าวิทยาลัยครูในเมือง ในทัศนะของนักศึกษานี้ พอจะชี้ให้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนนั้น วิทยาลัยครูที่อยู่นอกเมืองมีบรรยากาศที่ดีกว่า ซึ่งอาจจะ เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวน มีแสงสว่างพอเหมาะ และอากาศถ่ายเทได้ดี เป็นต้น

ส่วนอีก ๔ ด้านที่ไม่แตกต่างกันนั้น เพราะคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกันมาก
ดูรายละเอียดตารางที่ ๖๑ - ๖๕ หน้า ๑๘๖ ในภาคผนวก ง

๓.๕ สมมุติฐานข้อ ๕ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่า ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่าตามทัศนะของอาจารย์กับ
นักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการ
เรียนการสอน ที่เหลืออีก ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๖๕ - ๘๖
นั้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มอาจารย์ในแต่ละข้อส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ ในกลุ่มของนักศึกษา
จะมีสูงกว่า ๓.๐๐ บ้าง จึงทำให้มีข้อแตกต่างกันมาก ข้อที่ต่างกันมากที่สุด คือ ที่นั่งรับประทานอาหาร
อาหารของนักศึกษา (ข้อ ๗๔) ห้องเรียนเงียบสงบเหมาะแก่การเรียนการสอน (ข้อ ๖๕) และ
ห้องสมุดตั้งอยู่ใกล้สะดวกในการศึกษาค้นคว้า (ข้อ ๖๖) ถึงแม้จะแตกต่างกันมาก คะแนนเฉลี่ย
ของทั้งสองกลุ่มอยู่ในเกณฑ์สูง ของอาจารย์ (๔.๒๑) สูงกว่าของนักศึกษา (๓.๕๓) ส่วนอีก ๒
ข้อ ทางด้านนักศึกษาคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ (๒.๕๗ และ ๒.๖๔) ที่เป็นดังนี้เพราะว่า วิทยาลัย
ครูเก่าส่วนใหญ่จะอยู่ในเมือง มีถนนผ่านหน้าวิทยาลัย การสัญจรไปมาของพาหนะต่าง ๆ ทำให้เกิด
เสียงดังรบกวนอยู่ตลอดเวลา วิทยาลัยครูเก่าสถานที่แคบ การจัดที่นั่งให้นักศึกษารับประทานอาหาร
จึงมักไม่เพียงพอ

บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๑ - ๒๖ นั้น พบว่า
คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มอาจารย์กับนักศึกษา ในแต่ละข้อส่วนใหญ่จะสูงกว่า ๓.๐๐ สภาพแวดล้อมใน
ด้านนี้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง แต่ทัศนะของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน ที่แตกต่างกันมากที่สุด
เรียงตามลำดับ คือ ข้อ ๒๑, ๑๓ และ ๑๗ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่อง นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นคว้าเพิ่มเติมจาก
ห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียน อาจารย์ให้คะแนนอย่างยุติธรรม และนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าชั้น
เรียนอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมในข้อกระทงเหล่านั้นได้มีการปฏิบัติกันดีอยู่แล้ว

ถ้าหากว่าวิทยาลัยครูต่าง ๆ จะได้นำเอาข้อเปรียบเทียบนี้ ไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น
ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากขึ้น

ส่วนอีก ๓ ด้าน ที่ไม่แตกต่างกันนั้น คะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทงคำถามมีทั้ง
สูงและต่ำ เมื่อรวมเฉลี่ยแล้วจึงทำให้ไม่มีข้อแตกต่าง คะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่สูงกว่า ๓.๐๐ เล็กน้อย
สภาพแวดล้อมเหล่านี้อยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ได้เท่านั้น ดูรายละเอียดตารางที่ ๖๖ - ๗๐ หน้า ๑๙๓
ในภาคผนวก ง

๓.๖ สมมุติฐานข้อ ๖ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของอาจารย์
กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของอาจารย์
กับนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จึงสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๒ ด้าน คือ บรรยากาศด้านการ
เรียนการสอน และด้านการบริหาร ที่เหลืออีก ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๑ - ๒๖ นั้น
พบว่า คะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อทั้งของอาจารย์และนักศึกษาสูงกว่า ๓.๐๐ ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย
ปานกลาง ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ข้อ ๒๑, ๒๒ และ ๑๘ เกี่ยวกับเรื่อง
นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียน นักศึกษาอ่านเอกสารประกอบการเรียน
ที่อาจารย์กำหนดให้ และนักศึกษามีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ทั้ง ๓ ข้อนี้ คะแนน
เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่ของนักศึกษาสูงกว่าของอาจารย์ อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ที่
เกี่ยวข้องไม่ได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด หรือมีโอกาสดูพบเห็นเป็นบางครั้ง
แต่นักศึกษาเองรู้ว่าคนได้ปฏิบัติอะไรบ้าง จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า จึงน่าจะใช้เป็นข้อสังเกต
ได้ว่า สิ่งต่าง ๆ ที่นักศึกษากระทำในบางครั้งอาจารย์อาจไม่ทราบก็ได้ จึงน่าที่จะได้หาทางให้
อาจารย์ได้มีความใกล้ชิด พบปะ กับนักศึกษาโดยทั่วไปอยู่เสมอ ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์ในด้าน
การเรียนการสอนแล้ว ยังมีผลในการปกครองอีกด้วย

ด้านการบริหาร ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๕๑ - ๖๔ นั้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยทางด้านของอาจารย์ส่วนใหญ่ต่ำกว่า ๓.๐๐ แต่ของนักศึกษาส่วนใหญ่สูงกว่า ๓.๐๐ แต่ก็ไม่สูงมากอยู่ใน เกณฑ์ปานกลางเท่านั้น ส่วนทางด้านของอาจารย์ น่าจะได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านนี้ให้ดีขึ้น ที่ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาจารย์ทราบความเป็นไปภายในวิทยาลัย เกี่ยวกับการบริหารเป็นอย่างดี ส่วนนักศึกษาอาจทราบแต่เพียงผิวเผิน จึงทำให้การประเมินค่าผิดพลาดได้ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ ข้อ ๕๑ และ ๕๗ เกี่ยวกับเรื่องการรับฟังความคิดเห็นด้านบริหารจากส่วนรวม และการเน้นงานวิชาการของวิทยาลัย จากข้อ ๕๑ แสดงว่า ผู้บริหารไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นจากคณาจารย์มากนัก แต่ก็ยังรับฟังความคิดเห็นจากนักศึกษบ้าง และข้อ ๕๗ ด้านอาจารย์เห็นว่าผู้บริหารไม่เน้นงานวิชาการเท่าที่ควร ข้อแตกต่างทั้ง ๒ ข้อนี้ นับว่าเป็นข้อบกพร่องอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพราะว่า วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษา ควรจะต้องเน้นงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพื่อความเป็นเลิศในทางวิชาการ และการปฏิบัติงานร่วมกันควรที่จะได้ฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานบ้าง มิฉะนั้นจะเป็นลักษณะของผู้ไม่เผด็จการ ซึ่งไม่ค่อยจะเหมาะสมนักสำหรับสถาบันอุดมศึกษา

ส่วนอีก ๓ ด้านที่ไม่แตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อกระทงคำถาม ส่วนใหญ่สูงกว่า ๓.๐๐ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีบ้างที่จะต้องมีการปรับปรุง เพราะคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๓.๐๐ ดูรายละเอียดตารางที่ ๗๑ - ๗๔ หน้า ๒๐๐ ในภาคผนวก ง

๓.๗ สมมุติฐานข้อ ๗ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เหลืออีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๖๔ - ๘๖ นั้น พบว่า ข้อกระทงคำถามส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ๓.๐๐ ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง ทั้งของอาจารย์และนักศึกษา ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ ที่นั่งรับประทานอาหารของนักศึกษา (ข้อ ๗๔) ห้องเรียนเงียบสงบเหมาะแก่การเรียนการสอน (ข้อ ๖๔) และห้องสมุดตั้งอยู่

ใกล้เคียงตัวในการศึกษาค้นคว้า (ข้อ ๖๖) ในเรื่องเหล่านี้จะตรงกันกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครู
เก่า ทั้งนี้เพราะวิทยาลัยครูเก่าตั้งอยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน
ส่วนอีก ๔ ด้านที่ไม่แตกต่างกันนั้น คณะแผนเจดีย์ในแต่ละข้อกระทงคำถามส่วน
ใหญ่ทั้งด้านอาจารย์และนักศึกษาสูงกว่า ๓.๐๐ นอกจากบางข้อที่ต่ำมาก เช่น นักศึกษามีโอกาสร่วม
ประเมินผลการสอนของอาจารย์ (ข้อ ๒๕, ของอาจารย์ ๒.๔๐, ของนักศึกษา ๒.๕๕) จากความเห็น
ของทั้งสองกลุ่ม ควรที่จะได้มีการปรับปรุงในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง เรื่องการทำงานเป็นกลุ่มของ
นักศึกษา (ข้อ ๓๕, ของอาจารย์ ๒.๗๘, ของนักศึกษา ๒.๓๕) แสดงว่า นักศึกษามีปัญหาในการทำงาน
ร่วมกัน อาจารย์ควรจะได้ฝึกให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำงานร่วมกันมากขึ้น เรื่องจำนวนหนังสือที่จะ
ค้นคว้าในห้องสมุด (ข้อ ๖๔, ของอาจารย์ ๒.๖๑, ของนักศึกษา ๒.๕๗) คณะแผนเจดีย์ของทั้งสองกลุ่ม
ใกล้เคียงกัน แสดงว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นใกล้เคียงกันว่า ห้องสมุดมีหนังสือจำนวน
น้อย ไม่เพียงพอแก่การค้นคว้า ควรที่จะได้จัดหาเพิ่มเติมให้เพียงพอับความต้องการ อูรายละเอียดย
ตารางที่ ๗๖ - ๘๐ หน้า ๒๐๗ ในภาคผนวก ง

๓.๘ สมมุติฐานข้อ ๘ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของอาจารย์ กับนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตามทัศนะของอาจารย์
กับนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนราย
ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ด้าน คือ ด้านการบริหาร ที่เหลืออีก ๔
ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการบริหาร ในแต่ละข้อกระทงคำถาม ๕๑ - ๖๔ นั้น พบว่า ข้อกระทง
คำถามส่วนใหญ่คณะแผนเจดีย์สูงกว่า ๓.๐๐ ทั้งของอาจารย์และนักศึกษา แต่ก็ไม่สูงมาก สภาพแวด
ล้อมในด้านนี้จึงอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้เท่านั้น ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ ข้อ ๕๗ และ ๕๕ เกี่ยวกับ
เรื่อง การเน้นงานวิชาการของวิทยาลัย และวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกวิชาเรียนได้อย่าง
กว้างขวาง ซึ่งทั้ง ๒ ข้อนี้ ทางด้านอาจารย์คณะแผนเจดีย์ต่ำกว่าด้านนักศึกษา แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มนักศึกษาได้มีความพึงพอใจในสภาพที่เป็นอยู่พอสมควร แต่อาจารย์ยังมองเห็นว่า ควรจะต้องมี
การปรับปรุงในสิ่งเหล่านี้ให้มากขึ้นอีก โดยเฉพาะในข้อ ๕๗ ควรจะ เน้นงานวิชาการให้มากขึ้น

เพราะว่าวิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษา มีการสอนถึงระดับปริญญาตรี งานด้านอื่นควรเป็นงานเสริมงานวิชาการ เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนอีก ๔ ด้านที่ไม่แตกต่างกันนั้น ส่วนใหญ่ข้อกระทงคำถาม คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ๓.๐๐ มีบางข้อเท่านั้นที่จะต้องปรับปรุง ดูรายละเอียดตารางที่ ๘๑ - ๘๕ หน้า ๒๑๔ ในภาคผนวก ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูว่า ลักษณะต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมมีทั้งที่ดีอยู่แล้วและยังมีบางส่วนที่มีข้อบกพร่อง ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขอย่างรีบด่วน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ผู้บริหารในวิทยาลัยครู ควรจะได้สำรวจสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยที่รับผิดชอบถึงลักษณะที่ดีแล้ว และศึกษาข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง เพื่อจะได้พิจารณาปรับปรุงในส่วนที่ดีให้ดียิ่งขึ้นอีก ส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องจะได้เร่งรีบแก้ไข พัฒนาให้ดีขึ้น

๒. อาจารย์ในวิทยาลัยครู ควรที่จะได้ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับในด้านนี้ สิ่งที่ควรระวังคือ การประเมินผลการสอนของอาจารย์ ในเรื่องนี้นับว่าเป็นสิ่งที่จะต้องระวังเป็นอย่างยิ่ง การประเมินผลจะช่วยทำให้ทราบว่า การสอนที่ได้ปฏิบัติอยู่นั้นเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องอะไรบ้างหรือไม่ จะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น อีกเรื่องหนึ่ง คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อเร้าให้ผู้เรียนได้สนใจและตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียน ทั้งนี้เพราะถ้าบรรยากาศภายในวิทยาลัย ในห้องเรียน มีแต่ความเบื่อหน่ายแล้ว ผู้เรียนจะไม่อยากเรียน อันเป็นผลทำให้ผลผลิตของการฝึกหัดครูด้อยคุณภาพ

๓. วิทยาลัยครู ควรจะได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น และยังทำให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอีกด้วย สิ่งที่วิทยาลัยครูทุกแห่งจะต้องเอาใจใส่ต่อผู้เรียนได้แก่ การให้ผู้เรียนได้เลือกวิชาเรียนตามที่ตนเองชอบให้มากที่สุด เพราะว่าผู้เรียน มักจะเลือกวิชา

เรียนตามกลุ่มเพื่อน วิทยาลัยจะต้องให้คำชี้แจง แนะนำ ให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นถึงประโยชน์ในการเลือกวิชาตามความถนัดและความสนใจของตนเอง การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมากยิ่งขึ้น นอกจากจะเป็นการฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่นแล้ว ยังเป็นการระดมความคิดและสร้างเสริมความเป็นประชาธิปไตยอีกด้วย

๔. วิทยาลัย จะต้องหาทางสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษาได้ฝึกหัดตนเองในการอยู่ร่วมกันในหมู่นักศึกษา ก่อนที่จะออกไปสู่สังคมภายนอก สิ่งที่ต้องจัดทำให้มากยิ่งขึ้น คือ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งสองประการนี้เป็นผลต่อเนื่องกัน เมื่อวิทยาลัยมีการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมแล้ว ก็ต้องหาทางเร่งเร้าให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านวิชาการ ซึ่งนักศึกษามักจะเกิดความเขินอาย ไม่ค่อยสนใจที่จะเข้าร่วม เมื่อเทียบกับกิจกรรมทางด้านสันทนาการ อีกประการหนึ่ง คือ การประเมินผลของการจัดกิจกรรม เมื่อมีการจัดกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม จะต้องจัดเรื่องการประเมินผล เพื่อจะได้ทราบว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องอะไรบ้างที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง ในโอกาสต่อไป

๕. วิทยาลัย ควรคำนึงถึงการบริหารงานทุกเรื่องให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และการดำเนินงานอันจะก่อให้เกิดความก้าวหน้าทุกด้านของวิทยาลัย การปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของวิทยาลัยเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวิทยาลัยมีนักศึกษาจำนวนมาก ถ้าไม่มีระเบียบแล้ว วิทยาลัยคงจะเกิดความวุ่นวาย การเคร่งครัดต่อระเบียบ จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่สำคัญอีกเรื่อง คือ การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในกิจการต่าง ๆ ของวิทยาลัย ต้องพิจารณาให้เหมาะสมทุกด้าน ในปัจจุบัน วิทยาลัยครูทุกแห่งได้ยกฐานะขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษา ผลคือนักศึกษาครูได้ถึงระดับปริญญาตรี สิ่งที่สำคัญในเรื่องนี้คือ การมีหนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ให้เพียงพอกับการศึกษาค้นคว้า อันเป็นการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ วิทยาลัยครูทุกแห่งควรจะได้พิจารณาเป็นพิเศษ

๖. วิทยาลัย ควรจะได้พิจารณาถึงอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกควบคู่ไปกับสภาพแวดล้อมด้านอื่นด้วย สภาพแวดล้อมด้านนี้จะเป็นเครื่องช่วยเสริมให้การปฏิบัติภารกิจบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การมีสิ่งดังกล่าวเพียงพอจะช่วยให้วิทยาลัยดำเนินงานได้สะดวก รวดเร็ว แต่ก็ต้องพิจารณาใช้ให้เหมาะสมด้วย ส่วนทางด้านนักเรียนนั้น จะช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมด้านอื่นให้ดีขึ้น แต่ก็ยังมีหลายอย่างที่จะต้องปรับปรุง คือ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ เรื่องนี้เป็นปัญหามานาน เพราะวาริชาที่มีการปฏิบัติ ต้องอาศัยอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ ทดลอง แต่อุปกรณ์บางอย่างมีราคาสูง ไม่สามารถจะจัดหาได้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา จึงทำให้การปฏิบัติไม่ได้ผล แต่ถ้าวิทยาลัยจะได้พิจารณาจัดหาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ ส่วนสถานที่ทำงานนอกห้องเรียน นับว่าเป็นสิ่งช่วยเสริมสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ได้มาก เช่น การเรียนการสอน นักศึกษาอาจจำเป็นต้องใช้ในการร่วมปรึกษาหารือในการทำงานต่าง ๆ หรืออาจจะใช้เพื่อทบทวนวิชากับเพื่อน นักศึกษาอาจใช้เวลาว่างเพื่อพบปะสังสรรค์หรือพักผ่อน เมื่อเป็นเช่นนี้การจัดหาสถานที่นอกห้องเรียนไว้ให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศต่าง ๆ ให้ดีขึ้น สำหรับโรงอาหาร นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ทั้งอาจารย์และนักศึกษา การจัดให้มีโรงอาหารที่เพียงพอกับจำนวนอาจารย์และนักศึกษา จะช่วยลดภาระต่าง ๆ ของบุคลากรในการแสวงหาสถานที่ใหม่ ซึ่งอาจจะอยู่ไกลทำให้เสียเวลาและอาจเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากอยู่ภายในวิทยาลัยจะสามารถควบคุมได้ทั้งในด้านสุขอนามัยและราคาที่เหมาะสมด้วย การจัดดำเนินการในเรื่องนี้ ถ้าหากทางวิทยาลัยไม่สามารถจัดดำเนินการได้เองทั้งหมด ก็ควรจะจัดหาสถานที่แล้วให้เอกชน เข้ามาร่วมช่วยดำเนินการได้

๗. ในสถาบันฝึกหัดครู ปัจจุบันการจัดหอพักให้นักศึกษาพักในวิทยาลัย ไม่ช่วยให้สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์สูงเท่าที่ควร การลงทุนในการสร้างหอพักอาจจะไม่ได้ผลคุ้มค่าในแง่นี้ จึงควรที่จะหาทางปรับปรุงการดำเนินงานด้านหอพักภายในวิทยาลัย ให้ได้ประโยชน์มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น จัดให้นักศึกษาที่อยู่ในหอพักได้มีกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ให้มีสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์สูงขึ้นกว่าเดิม หรืออาจจะพิจารณา เลิกระบบหอพักและปรับปรุงอาคารหอพักเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านอื่น

ข้อ เสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

๑. ควรทำการศึกษาริวิจัยถึงสภาพแวดล้อมด้านอื่น ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของวิทยาลัย เช่น ศึกษาถึงความจำเป็นและความต้องการของวิทยาลัยครูในด้านอาคารรวม ทั้งห้องเรียนและห้องที่มีลักษณะพิเศษนอก เหนือจากห้อง เรียนตามปกติ ได้แก่ ห้องพยาบาล ห้องฉายภาพ ทีวี ห้องเรียนขนาดเล็ก ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องเรียนให้ได้ผลคุ้มค่า และการจัดห้องเรียนให้มีขนาดพอเหมาะ กับจำนวนนักศึกษา

✓ ๒. ควรทำการศึกษาริวิจัยถึงสภาพแวดล้อม ที่จะ มีผลกระทบต่อ การเรียนการสอน คือ ด้านความประทับใจของนักศึกษาที่มีต่อวิทยาลัย และด้านอุปนิสัยส่วนตัวของนักศึกษาในวิทยาลัยครู

๓. ควรทำการศึกษาริวิจัยเปรียบเทียบถึงสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูด้วยกัน ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยที่มีคณะศึกษาศาสตร์ (ครุศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาลัยครู และสถาบันอื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมให้กับผู้ที่ จะออกไปเป็นครู ให้ได้ดีที่สุด

๔. ควรทำการศึกษาริวิจัยถึงสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในลักษณะเดียวกันนี้ เพื่อจะได้เปรียบเทียบว่าในช่วงระยะเวลาที่จะศึกษานั้น สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาไปอย่างไร นอกจากนี้ อาจจะทำ การศึกษาริวิจัยในเรื่องเดียวกันโดยใช้รูปแบบเดียวกันนี้ เว้นแต่ อาจจะพิจารณาเพิ่มหรือลดตัวแปรจากที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เช่น ในการศึกษาริวิจัยครั้งต่อไป อาจจะพิจารณาตัวแปรเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง เพราะตัวแปรนี้ไม่มีผลทำให้ทัศนะ ทั้งของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกัน

✓ ๕. ควรทำการศึกษาริวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครู โดยเน้น เฉพาะด้านที่เกี่ยวกับบุคลากรของวิทยาลัย ซึ่งอาจแยกกลุ่มได้เป็น กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ เพื่อสำรวจทัศนะที่มีต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาแยกตาม อายุ วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน ของแต่ละกลุ่ม